

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації вчителів
російської мови**

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
УНІВЕРСИТЕТУ**

Голова вченої ради

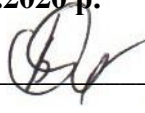
_____ **В.С. Курило**
(протокол № 3 від 30.10.2020 р.)

**Освітня професійна програма
вводиться в дію з 1 січня 2021 р.**

Ректор _____ С.В. Савченко
(наказ № 156-ОД від 30.10.2020 р.)

Старобільськ – 2020

**Освітню програму курсів підвищення кваліфікації
вчителів російської мови
затверджено
на засіданні кафедри світової літератури та
російського мовознавства
Протокол № 3 від 15.10.2020 р.**

Завідувач кафедри **Дмитренко В.І.**

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою (навчально-методичною комісією) кафедри світової літератури та російського мовознавства у складі:

1. **Недайнової Тамари Борисівни**, кандидат педагогічних наук, доцента кафедри світової літератури та російського мовознавства (e-mail: aramat-21@ukr.net).
2. **Мінаєвої Елли Вікторівни**, кандидата філологічних наук, доцента кафедри світової літератури та російського мовознавства (e-mail: ella7773.em@gmail.com).
3. **Шпетної Світлани Анатоліївни**, кандидат педагогічних наук, доцента кафедри світової літератури та російського мовознавства (e-mail: svetlanashpetnay@gmail.com).

Характеристика освітньої програми:

<i>Кількість кредитів ECTS</i>	5.0 кредитів ECTS (150 годин)
<i>Кожен модуль складається</i>	1 кредит ECTS (30 годин)
<i>Загальна кількість модулів</i>	5
<i>Форма навчання</i>	Заочно-дистанційна

Мета програми:

підвищення й удосконалення освітньо-професійної підготовки вчителів російської мови шляхом поглиблення, розширення та оновлення загальнонаукових та спеціальних знань, умінь та навичок; приведення їх у відповідність з потребами та вимогами суспільства на сучасному етапі соціально-економічного розвитку українського суспільства та інтегративних процесів у світовоому освітянському просторі, розвитку креативності, патріотизму та з метою подальшої реінтеграції тимчасово окупованих територій.

Завдання:

- удосконалення загальної педагогічної підготовки як основи професійної компетентності педагогічних працівників, фахових знань і вмінь, необхідних для реалізації сучасного змісту загальної освіти;
- поглиблення та вдосконалення філософсько-методологічних знань щодо ролі інформації та ІКТ в освіті, науці, суспільстві, визначення закономірностей й проблем розвитку та становлення інформаційного суспільства; ознайомлення з позитивними і негативними аспектами використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті;
- удосконалення фахової підготовки, яка передбачає оволодіння основними особливостями сучасних підходів до викладання російської мови в школах України;
- вдосконалення предметних знань і вмінь з сучасних проблем галузі;
- методична підготовка, яка передбачає оволодіння сучасними методами навчання російської мови, ефективними традиційними й інноваційними педагогічними технологіями;
- ознайомлення з освітньою політикою держави щодо впровадження ІКТ та розуміння її основних положень, вимог, розвиток умінь використання новітніх освітніх та інформаційно-комунікативних технологій;
- удосконалення знань і вмінь щодо оцінювання навчальної діяльності учнів, розробки критеріїв та інструментів оцінювання, запровадження формувального оцінювання;
- вдосконалення навичок рефлексії та самоосвітньої діяльності засобами сучасних ІКТ; формування потреб у постійній самоосвітній діяльності;
- підвищення загальнокультурного рівня.

Програмні результати навчання

Знання:

- сучасних тенденцій розвитку освіти взагалі, середньої зокрема;
- соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері середньої освіти, викладання мов корінних народів та мов національних меншин;
- нових тенденції розвитку російської мови;
- основних механізмів функціонування й реалізації компетентнісної парадигми навчання;
- способи реалізації інтеграційного підходу в навчанні учнів Нової школи

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо);
- конструювати та реалізувати сучасні програми навчання школярів із використанням різноманітних методів, форм і технологій;
- діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення учня як особистості, громадянина, інноватора.

Комунікація: зрозуміле й однозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються спілкуватися російською мовою. Вивчення курсу російської мови в закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами корінних народів або національних меншин у безпосередньому взаємозв'язку з державною, українською мовою. Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому.

Автономія і відповідальність Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. Організація та керівництво мовленнєвим розвитком осіб та груп, які навчаються. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах. Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії. Демонстрація значної авторитетності, інноваційності високий ступінь самостійності академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Модулі освітньої програми

№ з/п	Назва модуля, теми	Загальна кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Нові тенденції у навчанні російської мови в контексті сучасної політичної ситуації в Україні (1 кредит ECTS 30 годин)					
1	Особливості мовної політики в Україні. Сучасний вчитель мови як провідник змін в мовно-літературній освіті учнів середньої школи.	12	2	2	8
2	Концепція Нової української школи. Нові ролі й завдання вчителя мови корінних народів та мов нацменшин в контексті сучасних змін.	10	2	2	6
3	Досягнення та тенденції розвитку у викладанні російської мови.	8	-	-	8
Загальна кількість годин модуля 1		30	4	4	22
Модуль 2. Теоретичні основи викладання російської мови на сучасному етапі (1 кредит ECTS 30 годин)					
1	Нові тенденції розвитку російської мови на сучасному етапі.	12	2	2	8
2	Особливості структури і змістового наповнення уроків російської мови.	10	2	2	6
3	Комунікативна спрямованість навчання російської мови за сучасних умов.	8	-	-	8
Загальна кількість годин модуля 2		30	4	4	22
Модуль 3. Компетентнісний підхід до у викладанні російської мови в школах України					

(1 кредит ECTS 30 годин)					
1	Компетентісний підхід до викладання в навчальних закладах України	12	2	2	8
2	Ключові компетентності, які формуються в процесі викладання російської мови у середніх та старших класах.	10	2	2	6
3	Предметні компетентності, які формуються на уроках російської мови у середніх та старших класах.	8	-	-	8
Загальна кількість годин модуля 3		30	4	4	22
Модуль 4. Сучасний стан методики навчання російської мови (1 кредит ECTS 30 годин)					
1	Особливості навчання російської мови як другої іноземної в загальноосвітніх навчальних закладах	12	2	2	8
2	Нові тенденції у навчанні російської мови на сучасному етапі.	10	2	2	6
3	Специфіка реалізації діяльнісного підходу в організації науково-дослідної, самостійної діяльності учнів на уроках та в позаурочний час за сучасних умов.	8	-	-	8
Загальна кількість годин модуля 4		30	4	4	22
Модуль 5. Актуальні технології навчального призначення у процесі вивчення російської мови (1 кредит ECTS 30 годин)					
1	Інноваційні підходи до навчання російської мови в сучасній шкільній освіті.	12	2	2	8
2	Використання електронних засобів навчального призначення у процесі вивчення російської мови.	10	2	2	6
3	Специфіка дистанційного навчання й онлайн навчання.	8	-	-	8
Загальна кількість годин модуля 5		30	4	4	22
Загальна кількість годин освітньої програми		150			

Форма атестації

Атестація проводиться у формі складання (написання) курсової роботи або проекту, після успішного завершенню курсів видається документа встановленого зразка (сертифікат) про підвищення кваліфікації.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА

ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ РОБІТ З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Модуль 1. Нові тенденції у навчанні російської мови в контексті сучасної політичної ситуації в Україні

1. Методика реалізації україноцетрованого підходу до викладання курсу російської мови в школах України.
2. Особливості методики організації освітнього процесу з методики навчання російської мови з урахуванням індивідуальних освітніх потреб учнів, особливостей регіону, рівня навчально-методичного забезпечення та кадрового складу викладачів: досвід, проблеми, перспективи.
3. Взаємозв'язок навчання російській і українській мовам у середній школі.
4. Методика вивчення основних розділів курсу російської мови «Фонетика та графіка», «Лексика, фразеологія», «Словоотворення», «Морфологія», «Синтаксис» з урахуванням україноцентричного підходу до вивчення російської мови.
Фоновий матеріал до уроків російської мови та технології його використання..
5. Ефективні методи й прийоми навчання російської мови в сучасній школі.
6. *Написання творчої роботи або проекту відповідно погодженої тематики з керівником (викладачем) курсу.*

Модуль 2. Теоретичні основи викладання російської мови на сучасному етапі

1. Методика формування й розвитку комунікативних здібностей учнів на уроках російської мови в закладах загальної середньої освіти під час вивчення окремих тем.
2. Методи й прийоми формування мовної, мовленнєвої, соціокультурної компетенцій на уроках російської мови.
3. Проблеми й типологія нестандартних уроків російської мови.
4. Система роботи вчителя з розвитку культури мовлення на уроках російської мови.
5. Проблемне навчання на уроках російської мови як пріоритетна складова розвитку творчих здібностей учнів в умовах сучасної школи.
6. *Написання творчої роботи або проекту відповідно погодженої тематики з керівником (викладачем) курсу.*

Модуль 3. Компетентнісний підхід до у викладанні російської мови в школах України

1. Інтегровані уроки російської мови як реалізація компаративної компетентності. Методика та доцільність їх проведення.
2. Формування креативної особистості на уроках української мови та літератури, розвиток творчих здібностей учнів.
3. Формування у школярів готовності щодо самостійної, творчої діяльності та самовдосконалення на уроках російської мови.
4. Створення умови для саморозвитку та самореалізації кожної учня на уроках російської мови.
5. Форми та методи роботи з обдарованими учнями на уроках російської мови та в позаурочний час.
6. *Написання творчої роботи або проекту відповідно погодженої тематики з керівником (викладачем) курсу.*

Модуль 4. Сучасний стан методики навчання російської мови

1. Система відбору та підготовки обдарованих учнів до участі в конкурсах різних типів з російської мови.
2. Дослідницька діяльність учнів на уроках як засіб соціалізації особистості
3. Організація самостійної пізнавальної діяльності учнів на уроках російської мови.
4. Формування мотивації успіху на уроках російської мови через самостійну і творчу роботу.
5. Пізнавальна гра на уроках російської мови.

6. Написання творчої роботи або проєкту відповідно погодженої тематики з керівником (викладачем) курсу.

Модуль 5. Актуальні технології навчального призначення у процесі вивчення російської мови

1. Метод проєктного навчання на уроках та в позаурочний час: науковий та методичний супровід.
2. Інтерактивні форми й методи навчання на уроках російської мови.
3. Комплексне використання мультимедійних, комп'ютерних засобів навчання на уроках російської мови.
4. Особливості оцінювання учнів на уроках російської мови. Контроль знань учнів з використанням ІКТ.
5. Методика проведення сучасного мультимедійного уроку російської мови.
6. Написання творчої роботи або проєкту відповідно погодженої тематики з керівником (викладачем) курсу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Даниленко Л.І. Системи освітніх технологій : навч.-метод. комплекс з дисципліни. Київ : Міленіум, 2003. 24 с.
2. Інноваційні технології навчання української мови і літератури / Укладач О. І Когут. Тернопіль : Астон, 2005. 204 с.
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з мов національних меншин, що розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України (лист МОН України від 30.08.2013 № 1/9–592 «Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання російської мови та інших мов національних меншин для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, де навчаються рідною мовою або вивчають її» (www.mon.gov.ua))
4. Кучерук О.А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2007. 182 с.
5. Освітні технології : навч.-метод. посібник / За ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2004. 256 с.
6. Педагогічні технології : теорія та практика / За ред. проф. М. В. Гриньової]. Полтава : АСМІ, 2006. 230 с.
7. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті : Навчальний посібник / За заг. ред. С. П. Бондар. Рівне : Редакційно-видавничий центр «Геніс» Міжнародного університету «РЕГІ» ім. академіка С. Дем'янчука, 2003. 560 с.
8. Російська мова 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою, 2017 р. URL : <http://mon.gov.ua/content/ros-mova-dlya-znz-z-navchannyam-ros-movoyu-5-9-kl-2017.pdf>
9. Російська мова 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (початок вивчення з 5 класу), 2017 р. URL : [http://mon.gov.ua/content/ros-mova-\(pochatok-navchannya-z-5-klasu\)-5-9-dlya-ukr-shkil.pdf](http://mon.gov.ua/content/ros-mova-(pochatok-navchannya-z-5-klasu)-5-9-dlya-ukr-shkil.pdf)
10. Російська мова 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (початок вивчення з 5 класу), 2017 р. URL : [http://mon.gov.ua/content/ros-mova-\(pochatok-navchannya-z-5-klasu\)-5-9-dlya-ukr-shkil.pdf](http://mon.gov.ua/content/ros-mova-(pochatok-navchannya-z-5-klasu)-5-9-dlya-ukr-shkil.pdf)

11. Російська мова 10–11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (початок вивчення з 5 класу. Для курсу 5-11 класи). Рівень стандарту (затверджено наказом МОН від 14.07.2016 р. № 826)

12. Російська мова 10–11 класи. Рівень стандарту, академічний, профільний рівні. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з російською мовою навчання (затверджено наказом МОН від 14.07.2016 № 826).

13. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з мов національних меншин, що розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України (лист МОН України від 30.08.2013 № 1/9–592 «Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання російської мови та інших мов національних меншин для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, де навчаються рідною мовою або вивчають її» (www.mon.gov.ua))

14. «Російська мова (5-й рік навчання) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Баландіна Н.Ф.);

15. Російська мова (5-й рік навчання) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Самонова О.І., Приймак А. М., Гайдаєнко І.В.);

16. Російська мова (5-й рік навчання) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Коновалова М.В., Фефілова Г. Є.);

17. «Російська мова (9-й рік навчання) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Баландіна Н.Ф.);

18. Російська мова (9-й рік навчання) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Самонова О. І., Крюченкова О.Ю.);

19. «Російська мова (9-й рік навчання) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Давидюк Л.В., Статівка В.І., Фідкевич О.Л.);

20. «Російська мова» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (авт. Бикова К.І., Давидюк Л.В., Рачко О.Ф.);

21. На сайті МОН України URL : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/elektronni-pidruchniki.html> та ІМЗО доступні посилання на електронні версії підручників для 5 та 9 класів за посиланням

URL : <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/elektronni-versiji-pidruchnykiv-dlya-uchniv-9-h-klasiv/bolharska-hahauzka-polska-krymskotatarska-moldovska-rumunska-rosijska-polska-novohretska-uhorska-movy-9-klas/>

22. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Науково-методичний посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко ; За ред.. О. І. Пометун. – Київ : А.С.К., 2004. 192 с.

23. Сиротинко Г.О. Сучасний урок : інтерактивні технології навчання. Харків : Видав. гр. «Основа», 2003. 78 с.

24. Теория и практика обучения русскому языку : Учебн. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Е. В. Архипова, Т. М. Воителева, А. Д. Дейкина и др. / Под ред. Р. Б. Сабаткоева. 2-е изд. Москва : Издательский центр «Академия», 2007. 320 с.

25. Шатова Е.Г. Уроки русского языка в современной школе : типы, структура, методика. – Москва : Дрофа, 2007. 264 с.

26. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студентов пед. вузов и системы повышения квалиф. пед. кадров / [Е.С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров] ; под ред. Е.С. Полат. [2-е изд., стер.]. Москва : Академия, 2005. 227 с.

Допоміжна література

1. Технологія сучасного уроку рідної мови / Н.Б.Голуб, Л.М. Дяченко, Н.М. Остапенко, В. В. Шляхова / За ред. Н.М. Остапенко. Черкаси : Відлуння, 1999. 128 с.
2. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / Колектив авторів за редакцією М. І. Пентилюк : М. І. Пентилюк, С.О. Караман, О.В. Караман, О.М. Горюшкіна, З. П. Бакум, М. М. Барахтян, І. В. Гайдаєнко, А. Г. Галетова, Т. В. Коршун, А. В. Нікітіна, Т. Г. Окуневич, О. М. Решетилова. Київ : Ленвіт, 2004. 400 с.
3. Словник-довідник з української лінгводидактики : Навч. посібник / кол. Авторів за ред. М. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2003. 149 с.
4. Кочан Н.І., Захлюпана Н.М. Словник-довідник з методики викладання української мови. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 249 с.
5. Львов М.Р. Словарь-справочник по методике русского языка. 2-е изд., испр. и доп. Москва : РОСТСКРИН, 1997. 429 с.
6. Педагогическое речеведение : Словарь-справочник / Под ред.. Т.А. Ладыженской и А. К. Михальской ; Сост. А. А. Князьков. Москва : Флинта, 2004. 497 с.
7. Никишина И.В. Инновационные педагогические технологии и организация учебно-воспитательного и методического процессов в школе : использование интерактивных форм и методов в процессе обучения учащихся и педагогов. Волгоград, 2007. 247 с.
8. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. Москва : НИИ школьных технологий, 2006. Т. 1. 816 с.